

שש ושבע.

על שבע המכות הראשונות

(1) ספר משלי פרק ו

(טז) שֶׁשׁ הֵנָּה שְׁנָא יְדוֹד וְשִׁבְעַת תּוֹעֲבוֹת \ {תּוֹעֲבַת} נִפְשׁוֹ:

(יז) עֵינַיִם רְמוֹת לְשׁוֹן וְשִׁקָּר וַיְדִים שִׁפְכוֹת דָּם נָקִי:

(יח) לֵב חָרַשׁ מְחַשְׁבוֹת אָנֹן רַגְלָיִם מְמַהְרֹת לְרוּץ לְרָעָה:

(יט) יָפִיחַ פְּנָבִים עַד שִׁקָּר וּמְשַׁלַּח מְדַנִּים בֵּין אַחִים:

ביאור הגר"א - משלי פרק ו פסוק טז

שש הנה שנא ה' כמו שבקדושה הן שש והשביעית היא הנפש כן הוא כאן שש שנא ה' ושביעית תעבות הנפש.

עינים רמות הוא גאוה וחושב כאן כל השיעור קומה של האדם רשע. לשון שקר הוא בדבור. ידים שופכות דם נקי הוא במעשה והוא מחשבה דבור ומעשה:..

יפיה כזבים כזב הוא המבטיח ואינו מקיים והוא מלשון אשר לא יכזבו מימיו והוא דומה לעד שקר שאין בדבריו כלום וממש וזה אינו נותן מה שהבטיח וראוי ליתן מה שהבטיח וזה מוציא ע"י מה שאינו חייב כלום אמר יפיה כזבים כלומר שאינם אלא דברי רוח ואין בהן ממש. ומשלח מדנים בין אחים היא השביעית אשר היא תועבת הנפש כמ"ש וגעלה נפשי אתכם וכמ"ש והוא באחד ומי ישיבנו כלומר כאשר ישראל באחדות אז השכינה שורה בישראל וזהו ונפשו אותה ויעש אבל כאשר מדנים בין אחים אז וגעלה נפשי גומר ושש והנפש הוא סוד שבועה ונדר חי ה' וחי נפשך הג"ר הן ג' ובכל א' ג' והז"ת הן ג' וג' וא' היא השביעית ואלו השבעה הן ג"כ ט' כי השביעית כוללת ג' וכן כאן העינים וידים ורגלים הן כפולין הוא ט' והן שבעה כי לב חורש מחשבות און הכל א' וכן יפיה כזבים עד שקר הוא כנ"ל הרי הן ז' והן ט' וד"ל:

ספר מי השילוח - פרשת וארא

ענין השבע מכות שבסדר הזה. הם נגד פסוק שש הנה שנא ה' ושבע תועבות נפשו. רק שלמה חשב לסדר העונות, לפיכך סדר תחילה עון קל ואח"כ החמור, וכאן כשנענשו מצרים על כל העונות הללו שהיו משוקעים בלם נענשו תחילה על החמור, **מכת דם** הוא נגד משלח מדנים בין אחים, כי עיקר ההרחקה מהש"י הוא מדת הכעס כי אף שהתאוה ג"כ מרוחקת מהש"י אך, עוד יוכל להמצא בה טוב אבל מדת כעס הוא ביותר מרוחק מהש"י, ונגד יפיה כזבים עד שקר ה' **מכת צפרדע**, הי המצרים ה' מפיחים כזבים על ישראל מלשון יפיה הוא שכל דבר קטן היו מפיעחים ומגדילים אותו, כי בישראל הדין הוא אף כשאחד רואה בחבירו שחטא ואין עדים בדבר רק הוא לבדו ראה אסור לו להגיד כי האי מעשה דטובי חטא, והוא מפני כשאין עדים בדבר אז ראי' כי הש"י לא ירצה בפרסום החטא ורוצה להסתיר אותו בעוה"ז ולפיכך אסור לפרסמו, אבל הם היו מפרסמים מאוד לכן בא עליהם מכת צפרדעים שהם ג"כ מקרקרים והומים ולא היו המצרים יכולין להשמיע את קולם, ונגד רגלים ממהרות לרוץ לרעה ה' **מכת כניס** כי אצל ישראל נאמר צדק ילין בה, היינו שהיו מלינים את הדין אף בדבר שהיו יודעים שהדין עמהם אעפ"כ לא היו

ממהרים מפני שהיו רוציים לצדד ולמצוא עוד זכות, והמצרים היו להיפך שהיו ממהרים לצער לישראל אך הש"י בחמלתו שמרם ולא פעלו כלום אף במהירותם, ונגד זה היו מכת כנים כי בבריאה קטנה נמצא ג"כ מהירות התנועה אך מה יפעול עם כל מהירותו הלא קטן הוא, ונגד לב חורש מחשבות און, **הי' מכת ערוב** לפי שהיו מחשבים עצות להרע לישראל ע"כ הי' מכת ערוב ערוב של חיות רעות נגד ערוב של מחשבות רעות שהיה במחשבתם, ולזה נאמר במכת. ערוב והפלתי כו' לבלתי היות שם ערוב, היינו שהש"י יברר אשר לא נמצא בישראל שום ערוב במחשבתם, ונגד ידים שופכת דם נקי **הי' מכת דבר**, ונגד לשון שקר **היא מכת שחין**, לאשר העיזו פניהם בדברי שקר לכן נתביישו כמ"ש ולא יכלו החרטומים לעמוד לפני משה, ונגד עינים רמות היינו שהיו מתגאים בעצמם שיש להם השפעות כל טוב הראה להם **מכת ברד**, כי עיקר ההשפעה בעוה"ז הוא גשם ראו איך הגשם שבא מצדכם הוא ברד, ולזה הי' מכה זו ע"י מרע"ה כמ"ש נטה את ידך כי מרע"ה הי' מבורר במדה הזאת כמ"ש והאיש משה עניו כו'

